

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 19.6.2012
COM(2012) 286 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Strategie EU pro vymýcení obchodu s lidmi 2012–2016

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Strategie EU pro vymýcení obchodu s lidmi 2012–2016

1. SOUVISLOSTI

Obchod s lidmi je otrokářstvím naší doby. Oběti jsou často vybírány, přepravovány nebo drženy násilím, pod nátlakem nebo podvodně za vykořisťujících podmínek, včetně pohlavního vykořisťování, nucené práce nebo služeb, žebrání, trestné činnosti či odebrání orgánů¹. Jde o hrubé porušování individuální svobody a důstojnosti a závažnou formu **trestné činnosti**, jejíž důsledky nemohou jednotlivé státy efektivně řešit samy.

Obchod s lidmi má mnoho různých forem a s měnícími se socioekonomickými okolnostmi se vyvíjí. Je zaměřen na ženy i muže, dívky i chlapce v situacích, kdy jsou zranitelní. Podle nejnovějších odhadů Mezinárodní organizace práce z června 2012, zahrnujících období 2002–2011, dosahuje počet obětí nucené práce, včetně nuceného pohlavního vykořisťování, na celosvětové úrovni 20,9 milionu², přičemž mezi oběti obchodu s lidmi patří 5,5 milionu dětí. Tyto odhady jsou však rovněž považovány za umírněné.

Obchod s lidmi je lukrativní trestnou činností, která pachatelům přináší zisk ve výši desítek miliard EUR³ ročně.

Zpráva Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC) z roku 2010 uvádí, že 79 % identifikovaných obětí obchodu s lidmi bylo pohlavně vykořisťováno, 18 % využito k nuceným pracím a 3 % jinak vykořisťováno. Z těchto obětí bylo 66 % žen, 13 % dívek, 12 % mužů a 9 % chlapců⁴.

Údaje o obětech obchodu s lidmi, policejních vyšetřováních, stíháních a odsouzeních, které Komise shromáždila v září 2011, se v současnosti analyzují z hlediska pohlaví, věku, formy vykořisťování a občanství⁵. Zdá se, že předběžné výsledky jsou v souladu se statistikami ve zprávě UNODC. Tři čtvrtiny registrovaných jsou oběťmi pohlavního vykořisťování (nárůst ze 70 % v roce 2008 na 76 % v roce 2010) a zbývající část tvoří oběti pracovního vykořisťování (pokles z 24 % v roce 2008 na 14 % v roce 2010), nuceného žebrání (3 %) a práce v

¹ Obchod s lidmi se liší od pašování lidí (usnadnění migrace), protože zahrnuje užití síly a zahrnuje vykořisťování a protože není třeba překročit hranice nebo být fyzicky přepravován.

² Mezinárodní organizace práce (ILO), „Celosvětové odhady Mezinárodní organizace práce pro rok 2012 týkající se nucené práce“ (*ILO 2012 Global estimates of forced labour*), červen 2012. Zpráva uvádí, že na obchod s lidmi lze nahlížet jako na nucenou práci; odhady proto zachycují celou oblast obchodu s lidmi za účelem pracovního a pohlavního vykořisťování (s. 13).

³ Odhadované celosvětové roční zisky z využívání veškeré pracovní síly pocházející z obchodu s lidmi dosahují 31,6 miliard USD. Z toho zisk ve výši 15,5 miliardy USD, tj. 49 %, se vytváří v průmyslových zemích (viz Belser, Patrick. „Nucená práce a obchod s lidmi: Odhad zisků“ (*Forced Labor and Human Trafficking: Estimating the Profits*), pracovní dokument, Ženeva, Mezinárodní úřad práce, 2005).

⁴ Globalizace zločinu: Posouzení hrozby nadnárodního organizovaného zločinu (*The Globalization of Crime: A Transnational Organized Crime Threat Assessment*), UNODC, 2010.

⁵ Statistika vypracovaná Eurostatem poskytuje obecný přehled na základě odpovědí od všech 27 členských států za období 2008 až 2010.

domácnosti (1 %). Dvacet jedna členských států EU bylo schopno dodat informace o obětech rozlišené podle pohlaví. Tyto informace ukazují, že v uvedených třech letech byly hlavními oběťmi obchodu s lidmi ženy a dívky; oběti ženského pohlaví představovaly 79 % (z nichž 12 % byly dívky) a oběti mužského pohlaví 21 % (z toho 3 % tvořili chlapci). Většina členských států ve svých zprávách uvedla, že převážná část obětí pochází z EU, zejména z Rumunska, Bulharska, Polska a Maďarska. Většina hlášených obětí ze zemí mimo EU je z Nigérie, Vietnamu, Ukrajiny, Ruska a Číny.

Obchod s lidmi je komplexním nadnárodním jevem, který pramení z ohrožení chudobou, nedostatku demokratické kultury, nerovnosti žen a mužů a násilí na ženách, konfliktních a pokonfliktních situací, nedostatku sociální integrace, nedostatku příležitostí a zaměstnanosti, nedostatečného přístupu ke vzdělání, dětské práce a diskriminace.

Opatření EU v oblasti obchodu s lidmi

Obchod s lidmi je výslovně zakázán článkem 5 Listiny základních práv Evropské unie.

Politické odhodlání na úrovni EU řešit problém obchodu s lidmi se odráží ve velkém počtu iniciativ, opatření a programů financování, které byly v této oblasti zahájeny jak v rámci EU, tak v třetích zemích již v devadesátých letech⁶.

Významným krokem vpřed bylo nedávné přijetí **směrnice 2011/36/EU o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí**⁷. Směrnice přijala ucelený, integrovaný přístup, který se zaměřuje na lidská práva a na pomoc obětem a zohledňuje pohlaví obětí. Očekává se, že bude mít značný dopad, jakmile bude členskými státy do 6. dubna 2013 plně provedena. Nejenže se zaměřuje na prosazování práva, ale má rovněž za cíl zabránit trestné činnosti a zajistit, aby byla obětem obchodu s lidmi dána příležitost ke zotavení a opětovnému začlenění do společnosti.

Kromě toho přispívá k řešení obchodu s lidmi řada nástrojů EU v různých oblastech politik⁸. Směrnici o obchodování s lidmi doplňují právní předpisy EU o právech obětí obchodu s lidmi na pobyt v EU, o pohlavním vykořisťování dětí a o sankcích vůči zaměstnavatelům, kteří vědomě zaměstnávají neoprávněně pobývajících pracovníky třetích zemí. Obchod s lidmi dále řeší **Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie**⁹.

⁶ Sdělení o obchodu se ženami za účelem sexuálního vykořisťování (KOM(1996) 567 v konečném znění), sdělení o boji proti obchodování s lidmi: integrovaný přístup a návrhy na akční plán (KOM(2005) 514 v konečném znění), plán EU týkající se osvědčených postupů, norem a způsobů práce pro boj proti obchodu s lidmi a jeho předcházení (2005/C 311/01) a pracovní dokument Komise o *hodnocení a sledování provádění plánu EU* (KOM(2008) 657 v konečném znění).

⁷ Směrnice 2011/36/EU o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, Úř. věst. L 101, 15.4.2011.

⁸ Návrh směrnice o právech obětí (KOM(2011) 275 v konečném znění), opatření k potlačení násilí vůči ženám, jehož základními prvky jsou rovnost žen a mužů a boj proti diskriminaci; Agenda EU v oblasti práv dítěte (KOM(2011) 0060 v konečném znění); Akční plán pro nezletilé osoby bez doprovodu (KOM(2010) 213 v konečném znění); směrnice 2009/52/ES o sankcích vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, a návrh směrnice o sezónním zaměstnávání státních příslušníků třetích zemí (KOM(2010) 379 v konečném znění).

⁹ Sdělení „Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie: pět kroků směrem k bezpečnější Evropě“, KOM(2010) 673 v konečném znění.

Obecný rámec EU pro vnější politiku v oblasti migrace – **globální přístup k migraci a mobilitě**¹⁰ – zdůrazňuje význam spolupráce s třetími zeměmi původu, tranzitu a cílovými zeměmi a stanoví jako jeden ze svých čtyř pilířů prevenci a omezení nelegální migrace a obchodu s lidmi. Tímto směrem se rovněž orientuje **dokument o konkrétních krocích k posílení vnějšího rozměru EU v opatřeních proti obchodování s lidmi z roku 2009**¹¹.

Obchod s lidmi rovněž řeší mnohé nástroje pro vnější vztahy, jako jsou výroční zprávy o pokroku kandidátských a potenciálních kandidátských zemí, programy a akční plány týkající se dialogů o uvolnění vízového režimu s třetími zeměmi, strategické dokumenty zemí a vnitrostátní a regionální orientační programy a programy v rámci evropské politiky sousedství. Tato problematika je rovněž předmětem dvoustranných akčních plánů a probíhajících politických dialogů se třetími zeměmi¹².

Tak široká škála legislativních a politických opatření s sebou nese riziko překrývání a zdvojování iniciativ. Cílem této strategie proto je nastavit soudržný rámec pro stávající a plánované iniciativy, určit priority, zaplnit mezery, a doplnit tak nedávno přijatou směrnici. Komise již jmenovala koordinátorku EU pro boj proti obchodování s lidmi, která započala svoji činnost v březnu 2011¹³ a bude dohlížet na provádění této strategie. Komise rovněž spustila internetovou stránku¹⁴ zaměřenou na boj proti obchodu s lidmi, která je pravidelně aktualizována. Stránka má sloužit jako kontaktní místo pro odborníky a širokou veřejnost.

Mezinárodní opatření

Obchodu s lidmi byla již věnována značná pozornost i na mezinárodní úrovni. Nejvýraznějšími nástroji jsou Palermský protokol OSN o obchodu s lidmi a Úmluva Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi¹⁵. **Ne všechny členské státy ratifikovaly oba právní nástroje, a měly by tak učinit.** Komise skutečně naléhavě žádá členské státy, aby ratifikovaly všechny příslušné mezinárodní nástroje, dohody a právní povinnosti, které boj proti obchodu s lidmi zefektivní, zkoordinují a zajistí jeho soudržnost¹⁶.

2. KLÍČOVÉ PRIORITY

Evropská komise se pomocí této strategie snaží **zaměřit se na konkrétní opatření, která budou podporovat provedení a uplatňování směrnice 2011/36/EU, přinesou přidanou**

¹⁰ Sdělení o globálním přístupu k migraci a mobilitě (KOM(2011) 743 v konečném znění).

¹¹ 11450/5/09 REV 5, 19. listopadu 2009, a 9501/3/11 REV 3, 4. července 2011.

¹² Zejména v souvislosti s dialogy o lidských právech vedenými s více než 40 zeměmi po celém světě, přičemž z dialogů o mobilitě a migraci vzešlo sedm regionálních procesů zasahujících přes sto zemí a více než dvacet dvoustranných procesů.

¹³ Mezi její úkoly náleží plnění naléhavé potřeby zajistit jednotné a koordinované strategické plánování na úrovni EU a s mezinárodními organizacemi a třetími zeměmi, aby se tato otázka řešila uceleně.

¹⁴ <http://ec.europa.eu/anti-trafficking/index>.

¹⁵ Protokol Organizace spojených národů o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zvláště se ženami a dětmi, který doplňuje Úmluvu OSN o boji s mezinárodním organizovaným zločinem, Treaty Series, sv. 2237, s. 319; Úmluva o opatřeních proti obchodování s lidmi (CETS č. 197), Rada Evropy, Varšava, 16. května 2005.

¹⁶ Úmluva OSN o odstranění všech forem diskriminace žen, New York, 18. prosince 1979, Treaty Series, sv. 1249, s. 13, Úmluva OSN o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989, OSN, Treaty Series, sv. 1577, s. 3, Úmluva ILO o nucené práci z roku 1930 (č. 29), Úmluva ILO o odstranění nucené práce z roku 1957 (č. 105), Úmluva ILO o nejhorších formách dětské práce z roku 1999 (č. 182) a Úmluva ILO o pracovnících v domácnosti z roku 2011 (č. 189).

hodnotu a doplní práci vlád, mezinárodních organizací a občanské společnosti v EU a ve třetích zemích.

Hlavní odpovědnost za řešení obchodu s lidmi nesou členské státy. Účelem tohoto sdělení je vysvětlit, jak má Evropská komise v plánu podporovat členské státy při plnění tohoto úkolu. Rozsudek *Rantsev v. Kypr a Rusko*¹⁷ stanoví závazná kritéria týkající se lidských práv s jasnými povinnostmi členských států přijmout opatření nezbytná k řešení různých oblastí obchodu s lidmi. Tyto povinnosti zahrnují nábor, vyšetřování, stíhání, ochranu lidských práv a poskytování pomoci obětem. Pokud orgány vědí o případu obchodování s lidmi nebo o tom, že u určité osoby existuje riziko, že je obětí obchodu s lidmi, jsou povinny přijmout vhodná opatření.

Opatření obsažená v této strategii jsou výsledkem důkladného přezkumu opatření a politik, které jsou již v platnosti, práce odborné skupiny¹⁸, rozsáhlých konzultací s vládami, organizacemi občanské společnosti, sociálními partnery, akademiky, mezinárodními organizacemi, národními zpravodaji nebo rovnocennými mechanismy a dalšími zúčastněnými stranami. Názory obětí obchodu s lidmi jsou do strategie rovněž začleněny.

Tato strategie určuje **pět priorit**, na které by se EU měla zaměřit s cílem řešit problematiku obchodu s lidmi. Dále stanoví řadu akcí, které Evropská komise navrhuje provést během příštích pěti let v součinnosti s jinými subjekty, včetně členských států, Evropské služby pro vnější činnost, orgánů EU, agentur EU, mezinárodních organizací, třetích zemí, občanské společnosti a soukromého sektoru. Jde o tyto priority:

- A. Identifikaci, ochranu a pomoc obětem obchodu s lidmi**
- B. Zesílení prevence obchodu s lidmi**
- C. Intenzivnější stíhání obchodníků s lidmi**
- D. Posílenou koordinaci a spolupráci mezi hlavními aktéry a soudržnost politik**
- E. Zlepšení znalostí o vznikajících problémech, které se týkají všech forem obchodu s lidmi, a účinnou reakci na ně**

Víceoborová a soudržná politika boje proti obchodu s lidmi vyžaduje zapojení rozmanitější skupiny aktérů do tvorby politiky než dříve. Měli by mezi ně patřit policisté, příslušníci pohraniční stráže, imigrační a azyloví úředníci, státní zástupci, právníci, soudci a soudní úředníci, inspektoři v oblasti bydlení, práce, zdraví, sociálního zabezpečení a bezpečnosti, organizace občanské společnosti, sociální a pedagogičtí pracovníci, spotřebitelské organizace, odbory, organizace zaměstnavatelů, agentury dočasného zaměstnávání, agentury pro nábor zaměstnanců a konzulární a diplomatický personál, jakož i ti, které je složitější zahrnout, např. zákonní opatrovníci a právní zástupci a služby v oblasti podpory dětí a obětí. Bylo by možné zapojit rovněž dobrovolníky a osoby, které pracují v konfliktních situacích.

¹⁷ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva, *Rantsev v. Kypr a Rusko*, stížnost č. 25965/04, rozsudek (v konečném znění) ze dne 10. května 2010.

¹⁸ Odborné skupiny poskytují Komisi poradenství o politice a právních předpisech a jsou zřízeny rozhodnutími Komise, nejnověji Úř. věst. L 207, 12.8.2011, s. 14.

2.1. PRIORITA A: Identifikace, ochrana a pomoc obětem obchodu s lidmi

Identifikace obětí je obtížná. Lidé z mnoha sektorů společnosti by přesto mohli přijít do styku s obětí. Identifikace případných obětí má zásadní význam pro to, aby každý, kdo se dostane do styku s obětí obchodu s lidmi, mohl co nejlépe naplnit „pět hlavních potřeb obětí“ – respekt a uznání, pomoc, ochranu, přístup ke spravedlnosti a odškodnění. Umožňuje rovněž policejním orgánům a orgánům činným v trestním řízení lépe vyšetřovat a trestat obchodníky. Současně je třeba vytvořit mechanismy na pomoc obětem obchodu s lidmi a jejich ochranu a zapojení do společnosti. V souladu se směrnicí z roku 2011 by pomoc a podpora měly být založeny na individuálních potřebách obětí a měly by zahrnovat alespoň vhodné a bezpečné ubytování, hmotnou pomoc, zdravotní péči, psychologickou pomoc, poradenství a poskytování informací, překladatelské a tlumočnické služby.

(1) Opatření č. 1: Vytvoření vnitrostátních a nadnárodních mechanismů předávání

Členské státy by měly **zajistit vytvoření formálních, funkčních vnitrostátních mechanismů předávání**. Tyto mechanismy by měly popisovat postupy pro lepší identifikaci, předávání, ochranu a pomoc obětem a měly by zahrnovat všechny příslušné veřejné orgány a občanskou společnost. Měly by rovněž obsahovat kritéria vytvořená pro identifikaci obětí, která by měly používat všechny zúčastněné strany. Členské státy se již zavázaly vytvořit tyto mechanismy **do konce roku 2012** v kontextu politického cyklu EU pro boj proti závažné a organizované trestné činnosti¹⁹.

Podle směrnice o obchodování s lidmi by obětem měla být na základě individuálního posouzení rizika a potřeb poskytnuta náležitá ochrana a pomoc. Posuzování by mělo být součástí vnitrostátních mechanismů předávání. Na základě prvních zkušeností ze zavádění těchto vnitrostátních mechanismů předávání v členských státech Komise **vypracuje pokyny**, jak je do roku 2015 dále rozvíjet. Ty by se měly zabývat rovněž otázkami, jako je odškodnění a bezpečný návrat. Úlohy a povinnosti všech účastníků by měly být jasně vymezeny.

V současné době, když oběti přecházejí hranice, se problémy obecně řeší bilaterálně *ad hoc*. To je často časově náročné a neefektivní. V souladu s přístupem, který se soustřeďuje na oběť, Komise do roku 2015 **vypracuje vzor nadnárodního mechanismu předávání EU**, který propojí vnitrostátní mechanismy předávání s cílem lépe identifikovat, předávat a chránit oběti a pomáhat jim.

(2) Opatření č. 2: Identifikace obětí

Komise v současné době financuje projekt, v jehož rámci budou v roce 2014 **vypracovány pokyny pro lepší identifikaci obětí obchodu s lidmi**, přičemž se vezmou v úvahu seznamy ukazatelů pro otázky obchodu s lidmi ES/ILO z roku 2009. Tyto pokyny usnadní harmonizovanější přístup a zlepší identifikaci. Měly by rovněž pomoci odborníkům při identifikaci obětí, zejména obětí obchodu s lidmi pro účely pohlavního a pracovního vykořisťování, odebrání orgánů a dětských obětí obchodu s lidmi.

Kromě toho, jak bylo uvedeno ve sdělení Komise o akčním plánu provádění Stockholmského programu, Komise v roce 2012 **vypracuje konkrétní pokyny pro konzulární služby a pohraniční stráž** o identifikaci obětí obchodu s lidmi.

¹⁹ Dokument 15358/10 COSI 69.

(3) Opatření č. 3: Ochrana dětských obětí obchodu s lidmi

Děti se v důsledku své zranitelnosti obzvláště snadno stávají oběťmi obchodu s lidmi, a to i opakovaně. Studie Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) z roku 2010 ukazuje, že ze vzorku 79 případů opakovaných obětí obchodu s lidmi tvořili 84 % děti nebo mladí lidé do 25 let. Kromě toho v 18 % těchto případů se nezletilý stal znovu obětí obchodování s lidmi, když dosáhl dospělosti. To dokazuje, že nezletilé oběti obchodování s lidmi jsou vystaveny riziku, že se stanou znovu obětí v dospělosti²⁰.

Právní předpisy EU poskytují dětským obětem ochranu, pomoc a podporu²¹. Systémy ochrany s ohledem na děti, které zajistí meziagenturní a víceoborovou koordinaci, jsou zásadními prvky v plnění rozmanitých potřeb různých skupin dětí, včetně obětí obchodu s lidmi. Aby byly děti lépe chráněny, bude Komise v roce 2014 financovat vypracování pokynů týkajících se systémů ochrany dětí.

Členské státy by měly posílit systémy ochrany dětí před situacemi vznikajícími při obchodu s lidmi a zajistit, pokud je to v nejlepším zájmu dítěte, bezpečný a trvalý návrat dětí do země původu, v EU i mimo ni, a zabránit tomu, aby se tyto děti znovu staly oběťmi obchodování.

Kromě toho, pokud jde o obchodování s dětmi, v současné době neexistuje jednotná definice opatrovníka a/nebo zástupce v členských státech²² a jejich úloha, kvalifikace a obsah pravomocí se mezi jednotlivými členskými státy liší²³. V roce 2014 Komise zamýšlí, spolu s Agenturou Evropské unie pro základní práva, vypracovat model osvědčených postupů týkajících se úloh opatrovníků a/nebo zástupců dětských obětí obchodu s lidmi.

(4) Opatření č. 4: Poskytování informací o právech obětí

Korespondence obdržená Komisí v průběhu let dokazuje problémy, jimž jednotlivci čelí ve styku s příslušnými orgány nebo organizacemi ve snaze získat jasné informace o svých právech na pomoc a zdravotní péči, o svém právu na povolení k pobytu a pracovních právech, o svých právech týkajících se přístupu ke spravedlnosti a právu na advokáta a o možnostech požadování odškodného.

S cílem informovat oběti o jejich právech a pomoci jim při jejich skutečném uplatňování Komise v roce 2013 poskytne jasné a uživatelům snadno přístupné informace o pracovních a sociálních právech a právech obětí a migrantů, která oběti obchodu s lidmi mají podle práva EU²⁴. Komise bude následně v roce 2014 pomáhat členským státům v poskytování a šíření podobných informací na vnitrostátní úrovni.

²⁰ IOM, „Příčiny a důsledky opakovaného obchodu s lidmi: Důkazy z databáze IOM pro obchod s lidmi“ (*The Causes and Consequences of Re-trafficking: Evidence from the IOM Human Trafficking Database*), 2010.

²¹ Směrnice 2011/36/EU o obchodování s lidmi a 2011/92/EU o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV.

²² Odborná skupina EU pro nezletilé osoby bez doprovodu, jednání o poručenství dětí bez doprovodu dne 21. června 2011.

²³ Viz také Agentura Evropské unie pro základní práva, „Obchod s dětmi v EU – Problémy, perspektivy a osvědčené postupy“ (*Child Trafficking in the EU – Challenges, perspectives and good practices*), červenec 2009.

²⁴ Jde o informace o právech stanovených směrnicí 2004/81/ES o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou oběťmi obchodování s lidmi. Potenciál této směrnice není v současné době plně

2.2. PRIORITA B: Zesílení prevence obchodu s lidmi

Ucelený přístup k prevenci musí zahrnovat trestní stíhání a ochranu a řešit všechny oblasti obchodu s lidmi. Je třeba posílit prevenci ve světle příčin, v jejichž důsledku jsou osoby ohrožené obchodem s lidmi, a řešení těchto příčin by mělo být klíčovým aspektem prevence v EU a ve třetích zemích.

(1) Opatření č. 1: Porozumění poptávce a její snižování

Výměna osvědčených postupů může pomoci ke snížení poptávky po všech formách obchodu s lidmi, včetně pohlavního vykořisťování. Měla by se zakládat na práci v oblasti osvětových kampaní zaměřených na spotřebitele a uživatele služeb, podnikovou sociální odpovědnost, kodexy chování²⁵, podnikání a lidská práva a v oblasti iniciativ zaměřených na odstranění obchodu s lidmi z dodavatelských řetězců podniků.

Aby se zvýšilo porozumění ohledně snížení poptávky, bude Komise v roce 2013 v rámci sedmého rámcového programu financovat **výzkum týkající se snižování poptávky a dodávky služeb a zboží ze strany obětí obchodu s lidmi**, včetně obětí obchodu za účelem pohlavního vykořisťování a zvláštních kategorií obětí, např. dětí. Výzkum poskytne materiál pro zprávu o právních opatřeních, která přijaly některé členské státy s cílem trestně stíhat využívání služeb obětí obchodu s lidmi²⁶, již Komise vydá v roce 2016.

(2) Opatření č. 2: Podpora zřízení platformy pro soukromý sektor

Při snižování poptávky po obchodu s lidmi a při vytváření takových dodavatelských řetězců, které tento obchod nezahrnují, je též zásadní spolupráce se soukromým sektorem.

V roce 2014 **bude zřízena Evropská obchodní koalice proti obchodu s lidmi**. Koalice by měla zlepšit spolupráci s podniky a jinými zúčastněnými stranami, reagovat na vznikající problémy a projednávat opatření, jejichž cílem je prevence obchodu s lidmi, a to zejména ve vysoce rizikových oblastech. Komise má v roce 2016 v úmyslu spolupracovat s Koalicí na **vypracování modelů a pokynů ke snížení poptávky po službách poskytovaných oběťmi obchodu s lidmi**, zejména ve vysoce rizikových oblastech, včetně sexuálního průmyslu, zemědělství, stavebnictví a turistického ruchu.

(3) Opatření č. 3: Osvětové činnosti a preventivní programy v celé EU

Na místní, vnitrostátní i mezinárodní úrovni a ve třetích zemích již byly provedeny početné preventivní programy proti obchodu s lidmi, zejména osvětové kampaně. Dosud však bylo podniknuto jen málo kroků k systematickému vyhodnocení dopadu těchto preventivních programů z hlediska dosažení jejich cílů, jako jsou změny v chování a postojích, díky čemuž by se snížila pravděpodobnost provozování obchodu s lidmi. Málo je známo také o přidané hodnotě, soudržnosti a (případně) souladu těchto iniciativ a o vazbách mezi nimi.

využíván a nedostatek informací na straně obětí o jejich právech byl určen jako jedna z hlavních problémových oblastí. Komise zahájila studii, která analyzuje stávající opatření a režimy ochrany obětí obchodu s lidmi v každém členském státě podle směrnice, aby zjistila, zda stávající, poněkud rozdílná ujednání v členských státech brání jednotnému, účinnému přístupu k řešení obchodu s lidmi. <http://ec.europa.eu/anti-trafficking/index>, <http://ec.europa.eu/immigration> a <http://e-justice.europa.eu>.

²⁵ Jako je kampaň Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) „Nakupujte odpovědně“ (*Buy Responsibly*), <http://www.buyresponsibly.org>.

²⁶ Článek 23 směrnice 2011/36/EU o obchodování s lidmi.

Komise v roce 2013 v rámci programu financování vnitřních věcí provede důkladnou **analýzu preventivních iniciativ zaměřených na obchod s lidmi, které již v současné době provádějí různí aktéři**. Komise poté společně s členskými státy vypracuje pokyny pro celou EU o budoucích preventivních opatřeních a informačních kampaních zohledňujících pohlaví. Na základě analýzy preventivních činností, které již probíhají, **budou v roce 2015 vytvořeny vazby na stávající osvětové kampaně**²⁷.

V roce 2014 Komise zahájí v **celé EU osvětové činnosti** zaměřené na zvláštní zranitelné skupiny, jako jsou ohrožené ženy a děti, pracovníci v domácnosti, romské komunity, nehlášení pracovníci a situace, jako například hlavní sportovní události, s využitím programu financování vnitřních věcí. Jako prostředky účinné a cílené osvěty budou použity internet a sociální sítě.

2.3. PRIORITA C: Intenzivnější stíhání obchodníků s lidmi

Obchod s lidmi přesahuje jednotlivé členské státy. Většina obchodníků pracuje v rámci dobře zavedených sítí, které jim umožňují přesunout oběti přes hranice nebo z jednoho místa na jiné v rámci jedné země. Vnitřní obchod s lidmi, jehož oběti jsou mnohdy občané EU, kteří jsou předmětem obchodu v rámci svého vlastního nebo jiného členského státu, je ve skutečnosti na vzestupu. Ačkoliv byla vyšetřování a stíhání v případech obchodu s lidmi v poslední době věnována větší pozornost, celkový počet vyšetřovaných případů v EU je stále nízký. Srovnání údajů ukázalo snižování počtu odsouzených za obchod s lidmi – 1534 v roce 2008, 1445 v roce 2009 a 1144 v roce 2010.

(1) Opatření č. 1: Zřízení vnitrostátních víceborových donucovacích jednotek

V politickém cyklu EU pro boj proti závažné a organizované trestné činnosti členské státy uznaly ve strategických cílech a operativních opatřeních význam inovačního, víceborového a proaktivního přístupu pro dosažení lepších výsledků při vyšetřování a stíhání případů obchodu s lidmi.

Lepších výsledků při vyšetřování a stíhání obchodníků s lidmi a dalšího posílení přeshraniční spolupráce a soustředění poznatků o obchodu s lidmi by členské státy dosáhly tím, že by **zřídily vnitrostátní víceborové donucovací jednotky v oblasti obchodu s lidmi**. Jednotky by měly fungovat jako kontaktní místa pro agentury EU, zejména Europol²⁸, a předávat shromážděné informace národním jednotkám Europolu pro jejich další předání Europolu. Jednotky by se měly zaměřit na všechny formy obchodu s lidmi a zlepšit výsledky vyhledávání případů obchodu s lidmi a shromažďování a analýzy informací na toto téma. Je třeba zavést postupy pro řízení výměny informací mezi místními a regionálními donucovacími jednotkami a národními jednotkami. Jednotky by se měly zabývat rovněž změnami postupů, např. náborem obětí obchodu s lidmi a propagací jejich služeb na internetu.

(2) Opatření č. 2: Zajištění proaktivního finančního vyšetřování

²⁷ Jako např. kampaň UNODC *Blue Heart* nebo kampaň *Blue Blindfold* ve Spojeném království.

²⁸ Jednotky by měly fungovat jako kontaktní místo pro donucovací orgány v ostatních zemích v EU i mimo ni a odborníci z jednotky by se měli účastnit jednání, jako jsou zasedání skupiny pro analytické pracovní soubory v oblasti obchodu s lidmi, jednání týkající se politického cyklu EU a schůze kontaktních míst uvedených v kontaktní příručce Europolu pro případy obchodu s lidmi.

Podle doporučení Finančního akčního výboru Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj²⁹ **by členské státy v roce 2013 měly proaktivně vést finanční vyšetřování případů obchodu s lidmi**, dodávat informace do analytického pracovního spisu Europolu a dále spolupracovat s agenturami EU, jako je Eurojust a Evropská policejní akademie (CEPOL).

Europol provede do roku 2015 analýzu založenou na informacích, které obdržel od členských států ohledně finančního vyšetřování případů obchodu s lidmi. Tato analýza by měla vést k určení osvědčených postupů a modelů pro finanční vyšetřování prováděné policejními orgány. Finanční vyšetřování bylo uznáno jako nástroj pro shromažďování důkazů. Při sběru důkazů pro stíhání obchodníků s lidmi závisí mnoho šetření stále do značné míry na výpovědích obětí. Důkazy získané z pohybů peněžních prostředků by mohly poskytnout nezbytný dodatečný důkaz, zejména v rizikových odvětvích³⁰, a tím sejmout z obětí zátěž, kterou představuje výpověď u soudu. Finanční šetření mohou rovněž užitečně přispět k posouzení rizik, zvýšit znalosti o *modu operandi* pachatelů trestné činnosti týkající se obchodu s lidmi a zpřesnit nástroje pro její odhalování.

(3) Opatření č. 3: Zesílení přeshraniční policejní a justiční spolupráce

Komise uznává význam zvyšování úrovně justiční spolupráce v oblasti obchodu s lidmi. Podporuje proto vnitrostátní orgány a agentury EU, aby v případech, kde je to vhodné, **vytvořily smíšené vyšetřovací týmy a zapojily Europol a Eurojust do vyšetřování všech přeshraničních případů obchodu s lidmi. Členské státy by měly plně využít agentur EU a sdílet informace, a zvýšit tak počet a kvalitu přeshraničních vyšetřování na úrovni donucovacích orgánů a na soudní úrovni. Agentury EU by měly v rámci svého pověření aktivně sdílet informace mezi sebou a s členskými státy. Členské státy by měly spolupracovat také s Eurojustem při provádění budoucího akčního plánu Eurojustu pro boj proti obchodu s lidmi.**

(4) Opatření č. 4: Zvýšení spolupráce přesahující hranice

EU bude v roce 2012 s využitím nástroje stability financovat pilotní projekt k **posílení regionální spolupráce v oblasti boje proti obchodu s lidmi na trasách z východu do EU.**

K soudržnosti mezi vnitřními a vnějšími aspekty politik bezpečnosti EU přispějí rovněž další iniciativy proti organizovanému zločinu a obchodu s lidmi. Díky nim se zvýší úroveň znalostí o vazbách mezi kriminálními sítěmi zapojenými do obchodu s lidmi a jinými oblastmi trestné činnosti. Jejich cílem by mělo být zdokonalení systémů pro shromažďování údajů, analýzu a výměnu informací na vnitrostátní i nadnárodní úrovni, podpora a pomoc při sdílení informací a regionální koordinaci v oblasti obchodu s lidmi a posílení vnitrostátní a nadnárodní spolupráce při prosazování práva a personálních kapacit státních zástupců, konzulárních služeb a nevládních organizací.

²⁹ Mezinárodní normy boje proti praní peněz a financování terorismu a šíření zbraní, doporučení FATF, Finanční akční výbor OECD, únor 2012.

³⁰ Europol, „Posouzení hrozeb organizované trestné činnosti v EU (OCTA) 2011“. Těmito odvětvími jsou zemědělství, stavebnictví, textilní průmysl, zdravotní péče, domácí práce a sexuální průmysl, s. 19.

2.4. PRIORITA D: Posílená koordinace a spolupráce mezi hlavními aktéry a soudržnost politik

Je zapotřebí, aby se klíčoví aktéři v této oblasti mezi sebou lépe koordinovali a lépe spolupracovali na základě víceodvětvového, víceborového přístupu. Soudržnost je rovněž nezbytná k zajištění toho, aby související politiky zahrnovaly politiku boje proti obchodu s lidmi.

Spolupráci mezi různými aktéry lze nejlépe organizovat prostřednictvím formalizovaných mechanismů a postupů, které představují jasný závazek a vyjasňují úlohy a úkoly dotčených stran. Agentury EU pro spravedlnost a vnitřní věci podepsaly dne 18. října 2011 v rámci 5. evropského dne boje proti obchodování s lidmi společné prohlášení. Tato dohoda zahrnuje lepší prevenci obchodu s lidmi, efektivnější vyšetřování a trestní stíhání pachatelů a účinnější ochranu obětí, při níž jsou dodržována základní práva a bere se v úvahu pohlaví obětí³¹. Komise bude **koordinovat provádění této dohody a dohlížet na něj**.

- (1) Opatření č. 1: Posílení sítě EU sdružující vnitrostátní zpravodaje nebo rovnocenné mechanismy

Neformální síť EU sdružující vnitrostátní zpravodaje nebo rovnocenné mechanismy byla zřízena v roce 2009 a její jednání se konají každých šest měsíců. Podle článku 19 směrnice o prevenci obchodu s lidmi a boji proti němu mají všechny členské státy ustanovit národní zpravodaje nebo rovnocenné mechanismy, jejichž úkoly zahrnují posuzování tendencí, měření výsledků úsilí v boji proti obchodu s lidmi a shromažďování údajů. V roce 2013 Komise **posílením unijního koordinačního mechanismu podpoří práci národních zpravodajů**, jejímž cílem je sledovat, jak členské státy dodržují závazky v rámci EU a mezinárodní závazky, shromažďovat údaje, analyzovat tendence v obchodu s lidmi a provádět jejich výzkum na vnitrostátní úrovni a hodnotit pokrok v prevenci a boji proti obchodu s lidmi, jakož i v ochraně obětí, a přitom zajišťovat zapojení občanské společnosti.

- (2) Opatření č. 2: Koordinace činností vnější politiky EU

Dokument o konkrétních krocích k posílení vnějšího rozměru EU v opatřeních proti obchodu s lidmi i globální přístup k migraci a mobilitě počítají se zlepšením koordinace vnější činnosti EU a obsahují koherentní přístup založený na dohodách EU, strategických partnerstvích a politických dialogích. Měl by být vypracován seznam prioritních třetích zemí a regionů pro budoucí partnerství. **V roce 2013 by v prioritních třetích zemích a regionech mohly být navrženy mechanismy spolupráce v delegacích EU týkající se obchodu s lidmi s cílem posílit spolupráci, vytvářet partnerství a zlepšit koordinaci a soudržnost.**

Komise bude rovněž pracovat na **posilování a formalizaci partnerství s mezinárodními organizacemi**³² činnými v oblasti obchodu s lidmi, aby došlo ke zlepšení výměny informací a zajištění spolupráce, zejména v oblastech plánování politik, stanovování priorit, shromažďování dat, výzkumu a sledování a hodnocení.

³¹ Těmito agenturami jsou CEPOL, EASO (Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu), EIGE (Evropský institut pro rovnost žen a mužů), Europol, Eurojust, FRA a FRONTEX, <http://ec.europa.eu/anti-trafficking/entity.action?id=55a48066-dcf5-4e71-b191-cedcf0caa97a>.

³² Komise formalizovala partnerství v různých formách a spolupracuje s OSN, Radou Evropy, Mezinárodní organizací pro migraci, Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Světovou zdravotnickou organizací a Mezinárodní organizací práce. Trvalá spolupráce s těmito organizacemi bude mít zvláštní význam v boji proti obchodu s lidmi za účelem odebírání orgánů.

Jako na závažné porušování lidských práv uvedených v Listině základních práv se na obchod s lidmi budou i nadále vztahovat **doložky o lidských právech v dohodách EU se třetími zeměmi, včetně dohod o volném obchodu**, a tyto doložky budou základem pro spolupráci a podporu lidských práv³³.

Komise **bude nadále financovat projekty** prostřednictvím rozvojové spolupráce a dalších programů financování vnějších vztahů ve všech relevantních ohledech obchodu s lidmi ve **třetích zemích a regionech**, včetně obchodu z jihu na jih, se zaměřením na prevenci, ochranu a stíhání.

(3) Opatření č. 3: Podpora zřízení platformy pro občanskou společnost

Platforma EU pro organizace občanské společnosti a poskytovatele služeb zabývajících se ochranou obětí a pomocí v členských státech a vybraných třetích zemích bude zřízena v roce 2013. Komise zajistí, aby na to byly k dispozici finanční prostředky v programech financování vnitřních věcí.

(4) Opatření č. 4: Přezkum projektů financovaných EU

Během let Evropská komise financovala řadu projektů zaměřených proti obchodu s lidmi³⁴. Tyto projekty cílily na různé zúčastněné strany a nahlížely danou oblast z různých úhlů. Komise zajistí, aby informace o všech projektech, které jsou financovány EU a týkají se vnitřních i vnějších aspektů obchodu s lidmi, byly na jejich internetových stránkách o boji proti obchodu s lidmi k dispozici. Jako další krok, který odráží potřebu větší soudržnosti politik napříč odvětvími, jež ovlivňují činnosti a iniciativy v boji proti obchodu s lidmi, Komise v roce 2014 **provede komplexní přezkum těchto projektů**, aby zmapovala zeměpisná území, oblasti, různé aktéry a druhy projektů, jakož i jejich výsledky a doporučení. **Tento přezkum posílí budoucí projekty a poskytne pevný základ soudržné, nákladově efektivní a strategické politiky EU a financování iniciativ.**

(5) Opatření č. 5: Posílení základních práv v politice boje proti obchodu s lidmi a souvisejících opatření

Zohledňování základních práv v politice a právních předpisech v oblasti boje proti obchodu s lidmi je nezbytné k tomu, aby byl tento boj soudržný. Podle strategie účinného uplatňování Listiny základních práv³⁵ má Komise prostřednictvím „kontroly lidských práv“ již od počátečních fází zajišťovat, aby legislativní a jiné akty byly vždy v plném souladu se základními právy zaručenými v listině³⁶.

Důležitou roli zde sehrály rovněž různé organizace a subjekty, zejména Agentura Evropské unie pro základní práva, Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva a Rada Evropy.

³³ Společné sdělení: Lidská práva a demokracie jako priority vnější činnosti EU – na cestě k efektivnějšímu přístupu, KOM(2011) 886 v konečném znění.

³⁴ Informace o většině projektů jsou k dispozici na internetových stránkách Komise o boji proti obchodu s lidmi.

³⁵ Strategie účinného uplatňování Listiny základních práv Evropskou unií, KOM(2010) 573 v konečném znění ze dne 19. října 2010, k dispozici na adrese: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0573:FIN:CS:PDF>.

³⁶ Pracovní dokument útvarů Komise – Operační pokyny pro zohledňování základních práv v posouzeních dopadu vypracovávaných Komisí (*Operational Guidance on taking account of Fundamental Rights in Commission Impact Assessments*), SEK (2011) 567 v konečném znění, 6.5.2011.

Kromě toho byl vytvořen nástroj pro organizace občanské společnosti k posuzování politiky a právních předpisů o obchodu s lidmi³⁷ a nástroj k udělování pokynů ohledně základních práv v posouzeních dopadů vypracovaných Komisí.

Agentura Evropské unie pro základní práva za účelem posílení stávajících nástrojů a na základě své předchozí a probíhající činnosti týkající se obchodu s lidmi začne v roce 2014 **vytvářet nástroj – příručku nebo pokyny – na pomoc členským státům při řešení otázek základních práv**, které se výslovně týkají politiky boje proti obchodu s lidmi a souvisejících opatření; tento nástroj bude brát v úvahu příslušné struktury, procesy a výsledky a zaměří se na práva obětí se zahrnutím hlediska pohlavní rozdílnosti a s ohledem na nejlepší zájmy dítěte. Jako další krok bude Komise prostřednictvím budoucích programů pro financování soudnictví **napomáhat členským státům při využívání tohoto nástroje**.

(6) Opatření č. 6: Koordinace vzdělávacích potřeb ve víceoborovém kontextu

Jedním z hlavních bodů ve směrnici o obchodování s lidmi, který vyplývá i z většiny odpovědí na konzultace o této strategii, je potřeba **poskytnout těm, kteří pracují v tomto oboru, odbornou přípravu**. Mechanismy odborné přípravy a cílené, specializované programy v oblasti obchodu s lidmi musí získat jednotnější a konsistentnější podobu³⁸. Lidé, kteří pravidelně přicházejí do styku s otázkami týkajícími se obchodu s lidmi, musí být vyškoleni. **Komise posílí odbornou přípravu se zaměřením na soudnictví a přeshraniční prosazování práva** prostřednictvím sdělení o budování důvěry v celoevropskou justici a o evropském systému odborné přípravy, které je plánováno na konec roku 2012. **Hlavním cílem** Komise bude **sdužit různé subjekty** v zájmu zvýšení soudržnosti politiky, a pokud je to vhodné, s ohledem na cíl specifické oblasti a aktéry.

Budou zkoumány možnosti vytváření rámců odborné přípravy pro země procházející transformací a rozvojové země, a to i prostřednictvím Evropské nadace odborného vzdělávání. Evropská policejní akademie, agentura FRONTEX a Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu budou nadále pracovat na potřebách odborného vzdělávání svých příslušných zúčastněných stran³⁹. Komise zváží spolupráci s delegacemi EU, v jejímž rámci by jim, a jejich prostřednictvím třetím zemím, nabídla odbornou přípravu v oblasti řešení obchodu s lidmi.

2.5. PRIORITA E: Zlepšení znalostí o vznikajících problémech, které se týkají všech forem obchodu s lidmi, a účinná reakce na ně

Tendence, postupy a pracovní metody obchodníků s lidmi se mění ve všech různých formách obchodu s lidmi a přizpůsobují se měnící se struktuře poptávky a nabídky. Formy vykořisťování jsou často spojeny a propojeny, takže je obtížné odhalit přesnou formu vykořisťování, jemuž je oběť podrobena. O to obtížnější je identifikovat oběti. Je nezbytné, aby bylo možné pochopit tyto trendy rychle a zajistit účinnou reakci.

³⁷ Průvodce právem, <http://ec.europa.eu/anti-trafficking/entity?id=7dbb0353-cb8a-4bcc-a3fa-34dfbe01bbca>.

³⁸ Budování důvěry v celoevropskou justici: nový rozměr evropského justičního vzdělávání, KOM(2011) 551 v konečném znění.

³⁹ CEPOL poskytuje školení o obchodu s lidmi a vypracovává společné osnovy a e-learningový modul pro policejní důstojníky. Agentura FRONTEX vytvořila zvláštní vzdělávací příručku o obchodu s lidmi pro příslušníky pohraniční stráže. Nástroje a informace o odhalování a předávání obětí obchodu s lidmi budou patřit do souboru nástrojů Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (EASO), například do vzdělávacích modulů a příruček.

(1) Opatření č. 1: Vytvoření unijního systému pro shromažďování údajů

Komise spolu s členskými státy **vytvoří unijní systém pro shromažďování a zveřejňování údajů rozdělených podle věku a pohlaví**. Důležitou součástí této práce bude porozumění tokům a tendencím vnitřního obchodu s lidmi. Na základě výsledků analýzy první iniciativy pro shromažďování údajů z roku 2012 bude Komise spolupracovat s národními zpravodaji na **zajištění toho, aby se v rámci následné iniciativy týkající se let 2011 a 2012 shromažďovaly srovnatelné, spolehlivé údaje**. Výsledky se očekávají v roce 2014.

Komise ve svém sdělení o mapování trestné činnosti v EU zdůraznila potřebu shromažďovat spolehlivé a srovnatelné údaje pro politiku v oblasti obchodu s lidmi, která je podložena důkazy. Sdělení obsahuje akční plán na období 2011–2015⁴⁰ pro shromažďování údajů o malém počtu ukazatelů.

(2) Opatření č. 2: Rozvoj znalostí o genderových otázkách obchodu s lidmi a zranitelných skupinách

V roce 2013 bude Komise **rozvíjet poznatky o genderových otázkách obchodu s lidmi**, včetně specifických způsobů, jakými jsou vybírání a vykořisťování muži, a jakými ženy, následků různých forem obchodu s lidmi s ohledem na jejich pohlaví a případných rozdílů v ohrožení žen a mužů viktimizací a jejího dopadu na ně.

Nebezpečí, že se někdo stane obětí obchodu s lidmi a různých forem vykořisťování, je dáno jeho pohlavím. Zatímco ženy a dívky se stávají oběťmi obchodu s lidmi za účelem vykořisťování v sexuálním průmyslu, v domácích pracích nebo v odvětví péče, muži a chlapci bývají oběťmi nucené práce, zejména v zemědělství, stavební činnosti, hornictví, lesnictví a na rybářských lodích. Kromě se v závislosti na formě obchodu s lidmi a na pohlaví mohou lišit krátkodobé a dlouhodobé důsledky pro ženy a muže, kteří se stali oběťmi obchodu s lidmi.

Zranitelné skupiny jsou obchodem s lidmi ohroženy více. Do těchto skupin patří děti, zejména ty, které předčasně ukončí školní docházku, děti zanechané v zemích původu⁴¹, děti bez doprovodu a postižené děti, jakož i příslušníci romské komunity⁴². Při zohledňování genderové perspektivy zajistí Komise v roce 2014 také finanční prostředky v rámci programu na financování výzkumu, aby se získalo více poznatků o **takových vysoce rizikových skupinách**, a nasměruje svoje budoucí aktivity soudržnějším způsobem a ve spolupráci s členskými státy.

(3) Opatření č. 3: Porozumění náboru on-line

Komise bude v roce 2014 v rámci programu financování „bezpečnější internet“ podporovat projekty, jejichž cílem je **rozšíření poznatků o náboru prostřednictvím internetu a sociálních sítí – včetně náboru prováděného za pomoci zprostředkovatele**. Internet zasahuje širokou veřejnost a nabízí mnoho možností pro nábor obětí⁴³. Poskytuje pracovní příležitosti (nejčastěji propagací atraktivních pracovních příležitostí v zahraničí pro modely,

⁴⁰ Sdělení *Mapování trestné činnosti v Evropské unii: Akční plán pro statistiku na období 2011–2015*, KOM(2011) 713 v konečném znění.

⁴¹ Tento pojem označuje děti, jejichž rodiče pracují v jiném členském státě a zanechají své děti v zemi svého původu.

⁴² S ohledem na výzkum na toto téma, např. Studie týkající se typologie a politických reakcí na žebrání dětí v EU, JLS/2009/ISEC/PR/008-F2.

⁴³ Viz studie Rady Evropy o zneužívání internetu pro nábor obětí obchodování s lidmi, 2007.

tanečníky, kabaretní umělce atd.), které jsou přístupné přes jednoduché vyhledávače nebo automaticky otevíraná okna, chatovací místnosti a nevyžádanou poštu. Nástroje sociálních sítí jsou čím dál více využívány jako nástroje pro nábor obětí.

(4) Opatření č. 4: Potírání obchodu s lidmi pro účely pracovního vykořisťování

V zájmu zvýšení počtu případů obchodu s lidmi pro účely pracovního vykořisťování, které jsou vyšetřovány a stíhány, a zlepšení kvality vyšetřování a stíhání takových případů bude Komise v roce 2013 v rámci programu financování vnitřních věcí financovat **studii judikatury ve všech členských státech**. Mnoho zpráv upozorňuje na různé přístupy členských států k řešení obchodu s lidmi pro účely pracovního vykořisťování. Ustanovení trestního práva a jejich provádění se podle nich mezi členskými státy liší. To může bránit v přeshraniční spolupráci. Lepší vhled do judikatury v členských státech by mohl osvětlit rozdíly v přístupu.

Právní předpisy týkající se (trhu) práce a předpisy upravující práci přistěhovalců v EU, pokud budou prováděny správně, rovněž pomohou při prevenci různých forem obchodu s lidmi. Je třeba se více zaměřit na správní aspekty obchodu s lidmi, jako např. na dodavatele a subdodavatele a agentury pro nábor zaměstnanců, zejména v odvětvích, kde hrozí vysoké riziko obchodu s lidmi. Je třeba rovněž prosazovat program EU týkající se slušné práce⁴⁴ a lepší sociální ochranu v zemích původu.

V roce 2015 bude Komise spolupracovat s Evropskou nadací pro zlepšení životních a pracovních podmínek (Eurofund) na **vypracování pokynů veřejným orgánům k osvědčeným postupům** při sledování a prosazování práva v agenturách práce a zprostředkovatelských agenturách, jako jsou agentury pro nábor zaměstnanců, s cílem předcházet obchodu s lidmi. Pokyny by měly zahrnovat systémy udělování licencí a informace o odpovědnosti takových agentur.

Komise také **posílí spolupráci s inspektory v oblasti práce, sociálního a zdravotního zabezpečení a bezpečnosti, jakož i s inspektory v oblasti rybolovu**, v souvislosti s identifikací a předáváním obětí obchodu s lidmi a se zlepšováním informovanosti a odborné přípravy tím, že toto téma zahrne na pořad jednání sítí EU v roce 2013.

3. HODNOCENÍ A MONITOROVÁNÍ

S přihlédnutím k množství mechanismů pro podávání zpráv v oblasti obchodu s lidmi v celé EU⁴⁵ a k rozsahu, v němž toto sdělení vychází ze směrnice o obchodování s lidmi, má Komise v úmyslu zavést postupy účinného monitorování a hodnocení, díky kterým nebude v mechanismech podávání zpráv docházet k opakování. Členským státům se doporučuje, aby samy hodnotily a sledovaly národní strategie a činnosti zaměřené na řešení obchodu s lidmi.

⁴⁴ Sdělení *Podpora slušné práce pro všechny: Příspěvek Unie k provádění agendy slušné práce ve světě* (KOM(2006) 249 v konečném znění).

⁴⁵ Záměrem je využívat v co největší možné míře stávajících mechanismů podávání zpráv v oblasti obchodu s lidmi, jako je podávání zpráv v rámci politického cyklu EU pro boj proti závažné a organizované trestné činnosti a zprávy skupiny odborníků pro opatření proti obchodování s lidmi (GRETA) Rady Evropy.

V souladu se směrnicí o obchodování s lidmi Komise ve zprávě Evropskému parlamentu a Radě do dubna 2015 posoudí, do jaké míry členské státy přijaly opatření nezbytná k dosažení souladu s touto směrnicí.

Poté bude Komise v souladu se směrnicí **každé dva roky předkládat** Radě a Evropskému parlamentu **zprávu o pokroku** dosaženém v boji proti obchodu s lidmi, v čemž jí budou napomáhat členské státy. První zpráva, která má být vydána v roce **2014, bude obsahovat první hodnocení tohoto sdělení.**

Konečně, zpráva v roce 2016 **zhodnotí vliv vnitrostátních právních předpisů, jež stanoví, že využívání služeb, které jsou předmětem využívání obchodu s lidmi, je trestným činem.** Zpráva bude v případě potřeby obsahovat vhodné návrhy.

Pro sledování a hodnocení opatření popsaných v tomto sdělení bude mít zásadní význam neformální síť národních zpravodajů nebo rovnocenných mechanismů. Zprávy, které vydávají na úrovni členských států, budou brány v úvahu. **Komise důrazně doporučuje, aby národní zpravodajové nebo rovnocenné mechanismy při přípravě svých zpráv konzultovali občanskou společnost.**

Dosažení zamýšleného účinku této strategie pro vymýcení obchodu s lidmi 2012–2016 bude záviset do značné míry na financování a na zapojení všech aktérů zmíněných v tomto sdělení.

Přehled opatření v rámci strategie EU pro vymýcení obchodu s lidmi 2012–2016

PRIORITY A OPATŘENÍ	ODPOVĚDNÝ SUBJEKT	ČASOVÝ PLÁN
PRIORITA A: Identifikace, ochrana a pomoc obětem obchodu s lidmi		
Rozvoj vnitrostátních mechanismů předávání	ČLENSKÉ STÁTY/KOMISE	2012
Pokyny k ochraně obětí	KOMISE	2015
Vzor nadnárodního mechanismu předávání EU	KOMISE	2015
Pokyny pro lepší identifikaci obětí obchodu s lidmi	KOMISE	2014
Pokyny pro konzulární služby a pohraniční stráž pro identifikaci obětí obchodu s lidmi	KOMISE	2012
Pokyny k systémům ochrany dětí	KOMISE	2014
Posílení systémů ochrany dětí k zajištění bezpečného návratu a prevenci opakovaného obchodu s lidmi	ČLENSKÉ STÁTY	2015
Model osvědčených postupů týkajících se úlohy opatrovníků a/nebo zástupců dětských obětí obchodu s lidmi	KOMISE/FRA	2014
Informace o pracovních a sociálních právech a právech obětí a migrantů podle práva EU	KOMISE	2013
Šíření informací o pracovních a sociálních právech a právech obětí a migrantů na vnitrostátní úrovni	ČLENSKÉ STÁTY/KOMISE	2014

PRIORITY A OPATŘENÍ	ODPOVĚDNÝ SUBJEKT	ČASOVÝ PLÁN
PRIORITA B: Zesílení prevence obchodu s lidmi		
Výzkum na snížení poptávky po službách poskytovaných oběťmi obchodu s lidmi	KOMISE	2013
Zřízení Evropské obchodní koalice proti obchodu s lidmi	KOMISE	2014
Modely a pokyny pro snížení poptávky	KOMISE / EVROPSKÁ OBCHODNÍ KOALICE	2016
Analýza stávajících preventivních iniciativ prováděných zúčastněnými stranami	KOMISE	2013
Osvětové činnosti zaměřené na zvláštní zranitelné skupiny v celé EU	KOMISE	2014

PRIORITY A OPATŘENÍ	ODPOVĚDNÝ SUBJEKT	ČASOVÝ PLÁN
PRIORITA C: Intenzivnější stíhání obchodníků		
Zřízení vnitrostátních víceoborových donucovacích jednotek pro obchod s lidmi	ČLENSKÉ STÁTY	probíhá
Proaktivní finanční vyšetřování případů obchodu s lidmi a spolupráce s agenturami EU	ČLENSKÉ STÁTY	2013

Analýza informací obdržených od členských států v oblasti finančního vyšetřování případů obchodu s lidmi	EUROPOL / ČLENSKÉ STÁTY	2015
Smíšené vyšetřovací týmy	ČLENSKÉ STÁTY / AGENTURY EU	probíhá
Plné využití agentur EU	ČLENSKÉ STÁTY / AGENTURY EU	probíhá
Provádění akčního plánu Eurojustu pro boj proti obchodu s lidmi	EUROJUST / ČLENSKÉ STÁTY	2013
Regionální spolupráce v oblasti boje proti obchodu s lidmi na trasách z východu do EU	KOMISE	2012

PRIORITY A OPATŘENÍ	ODPOVĚDNÝ SUBJEKT	ČASOVÝ PLÁN
PRIORITA D: Posílená koordinace a spolupráce mezi hlavními aktéry a soudržnost politik		
Koordinace a sledování provádění společného prohlášení podepsaného agenturami EU v oblasti SVV	KOMISE	probíhá
Posílení unijního koordinačního mechanismu na podporu neformální sítě národních zpravodajů nebo rovnocenných mechanismů	KOMISE / ČLENSKÉ STÁTY	2013
Možné zavedení mechanismů spolupráce v delegacích EU v prioritních třetích zemích a regionech	KOMISE / ESVČ / ČLENSKÉ STÁTY	2013
Posílení a formalizace partnerství s mezinárodními organizacemi	KOMISE / MEZINÁRODNÍ	probíhá

	ORGANIZACE ESVČ	/	
Zahrnutí obchodu s lidmi do doložek o lidských právech	KOMISE/ESVČ		probíhá
Financování projektů na vymýcení obchodu s lidmi ve třetích zemích a regionech	KOMISE/ESVČ		probíhá
Platforma EU pro organizace občanské společnosti a poskytovatele služeb	KOMISE		2013
Přezkum projektů na vymýcení obchodu s lidmi financovaných EU	KOMISE		2014
Nástroj k hodnocení základních práv v politice boje proti obchodu s lidmi a související opatření	KOMISE/FRA		2014
Pomoc členským státům při využívání nástroje k hodnocení	KOMISE / ČLENSKÉ STÁTY		probíhá
Posílení odborné přípravy se zaměřením na úředníky v oblasti soudnictví a přeshraničního prosazování práva	KOMISE / ČLENSKÉ STÁTY / AGENTURY EU		2012
Větší soudržnost politik díky vzdělávacím programům	KOMISE / ČLENSKÉ STÁTY		probíhá

PRIORITY A OPATŘENÍ	ODPOVĚDNÝ SUBJEKT	ČASOVÝ PLÁN
PRIORITA E: Zlepšení znalostí a účinná reakce na měnící se trendy v oblasti obchodu s lidmi		
Unijní systém pro shromažďování a zveřejňování údajů rozdělených podle věku a pohlaví	KOMISE / ČLENSKÉ STÁTY	2012

Srovnatelné a spolehlivé údaje v následné iniciativě na rok 2011 a 2012	KOMISE/ ČLENSKÉ STÁTY / NÁRODNÍ ZPRAVODAJOVÉ	2014
Výzkum genderových otázek v oblasti obchodu s lidmi	KOMISE	2013
Výzkum vysoce rizikových skupin v oblasti obchodu s lidmi	KOMISE	2014
Výzkum náboru prostřednictvím internetu a sociálních sítí	KOMISE / ČLENSKÉ STÁTY	2014
Studie judikatury v oblasti obchodu s lidmi nebo pracovního vykořisťování	KOMISE / ČLENSKÉ STÁTY	2013
Pokyny veřejným orgánům k osvědčeným postupům při sledování agentur práce a zprostředkovatelských agentur	EUROFOUND/KOMISE	2015
Spolupráce s inspektory v oblasti práce, sociálního a zdravotního zabezpečení a bezpečnosti a v oblasti rybolovu	KOMISE	2013